

Arkivsaksnr.: 2023/16617 Dokumentdato: 22.11.2023

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
66/23

Møtedato:
05.12.2023

Oppnevning av styret for SFF - Senter for digitale fortellinger (CDN)

Dokumenter i saken

- Krav og retningslinjer for vitenskapelig rettede forskningscentre SFF V, Forskningsrådet datert 28.3.2023.
- [Retningslinjer for Senter for fremragende forskning \(SFF\) ved Universitetet i Bergen.](#)

Bakgrunn

UiBs nye Senter for fremragende forskning (SFF), Senter for digitale fortellinger (CDN) er etablert fra og med 1.7.2023.

I henhold til Retningslinjer for Senter for fremragende forskning (SFF) ved Universitetet i Bergen, godkjent av rektor og universitetsdirektør 26.8.2021, skal fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet oppnevne styret. Dekan er leder for styret.

I tillegg til dekan skal styret ha følgende sammensetning:

- Tre instituttledere fra de interne samarbeidspartnere ved UiB som stiller med Principal Investigator (PI).

Senterleder fungerer formelt som sekretær og saksansvarlig overfor styret.

Styret settes sammen på denne måten for å sikre at alle involverte samarbeidspartnere er representert med personer som sitter i formelle lederposisjoner på et nivå hvor de har ansvar for de aktuelle forskningsfeltene. Styret skal sikre at senterets beslutninger er forankret hos vertsinstitusjonen. I tillegg skal styret sikre at samspillet mellom senter, vertsinstitusjonen og eventuelle samarbeidspartnere fungerer på en god måte.

Følgende styremedlemmer oppnevnes:

Styreleder:

- Camilla Brautaset, dekan ved Det humanistiske fakultet.

Styremedlemmer:

- Marija Slavkovic, instituttleder ved Institutt for informasjons- og medievitenskap ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
- Anders Fagerjord, instituttleder ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, Det humanistiske fakultet.
- Martin Paulsen, instituttleder, Institutt for fremmedspråk, Det humanistiske fakultet.

Senterstyrets ansvarsområde:

- Oppnevne en rådgivende vitenskapelig komite («Scientific Advisory Committee» (SAC)). Komitemedlemmene skal ikke være involvert i senterets forskning.
- Godkjenne senterets regnskap og årsrapport samt vedta årlig budsjett, som danner grunnlag for allokering av ressurser til involverte parter og samarbeidspartnere.

- Involveres i senterets strategier og nye initiativer for å skaffe nye prosjekter som støtter opp under senterets faglige mål.
- Godkjenne om nye forskningsprosjekt kan rapporteres som «tilleggsfinansiering».

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret oppnevner følgende styremedlemmer:

- Dekan Camilla Brautaset, Det humanistiske fakultet.
- Instituttleder Marija Slavkovik, Institutt for informasjons- og medievitenskap ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
- Instituttleder Anders Fagerjord, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, Det humanistiske fakultet.
- Instituttleder Martin Paulsen, Institutt for fremmedspråk.

Senterleder fungerer formelt som sekretær og saksansvarlig overfor styret.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Krav og retningslinjer for vitenskapelig rettede forskningssentre SFF V

Dette dokumentet beskriver krav og retningslinjer for søknadstypevarianten Vitenskapelig rettede forskningssentre og inneholder utfyllende krav og retningslinjer knyttet til organisering og drift av de finansierte sentrene. Dokumentets innhold er grunnleggende i utlysninger av søknadstypevarianten og inngår som et vedlegg til kontrakten om finansiell støtte mellom Norges forskningsråd (heretter Forskningsrådet) og prosjektansvarlig (vertsinstitusjonen).

Søknadstypen **forskningssenter** retter seg mot en norsk forskningsorganisasjon, godkjent av Forskningsrådet, som står ansvarlig for virksomheten i senteret. **Vitenskapelig rettede forskningssentre** er en av variantene under søknadstypen Forskningssenter. Denne varianten anvendes for Sentre for fremragende forskning (SFF). Et vitenskapelig rettet forskningssenter tildeles for en prosjektperiode på normalt seks år med en mulig etterfølgende periode på normalt fire år.

1 Begreper

Begreper er definert i Generelle vilkår for FoU-prosjekter, men for vitenskapelig rettede forskningssentre bruker vi noen ekstra begreper.

1.1 I dette dokumentet er *vitenskapelig rettet forskningssenter* omtalt som senter.

1.2 Prosjektansvarlig omtales som *vertsinstitusjonen*.

1.3 Forskningsleder refererer til de 2-6 personene det ble levert CV for i søknaden (i tillegg til senterleder).

1.4 Senterleder er den samme som prosjektleder.

1.5 Et senters grunnfinansiering fremgår av finansieringsplanen i Artikkel 6 i Avtaledokumentet. Senterets grunnfinansiering beskriver senterets sikre finansiering og består som oftest av Forskningsrådets SFF-finansiering og egenfinansieringen fra vertsinstitusjonen, egenfinansiering fra eventuelle samarbeidspartnere og annen sikker finansiering.

1.6 Et senters tilleggsfinansiering/tilknyttede prosjekter er senterets øvrige inntekter, herunder inntekter fra eksisterende og nye konkurranseutsatte prosjekter som støtter opp om senterets forskningsmål. Det planlagte nivået på et senters tilleggsfinansiering ved senterets start framgår av Artikkel 8 i Avtaledokumentet.

1.7 Senterets totalfinansiering er summen av grunnfinansieringen og tilleggsfinansieringen.

2 Avgrensninger og avklaringer

2.1 Et vitenskapelig rettet forskningscenter er ikke et eget rettssubjekt.

2.2 Forskningen er av grunnleggende og/eller anvendt art.

2.3 Det tildeles ikke statsstøtte gjennom søknadstypen. Forskningsrådets finansiering skal kun gå til vertsinstitusjonens og samarbeidspartnerens ikke-økonomiske aktivitet definert av ESAs retningslinjer for offentlig støtte til forskning, utvikling og innovasjon. Alle prosjekter som gjennomføres i et vitenskapelig rettet forskningscenter skal gjennomføres i faktisk samarbeid mellom samarbeidspartnerne som deltar i prosjektet.

2.4 Kun norske godkjente forskningsorganisasjoner og tilsvarende forskningsorganisasjoner i andre land kan være samarbeidspartnere i sentrene.

2.5 Eventuelle underleverandører må være en ekstern kilde for oppdragsgiveren, som enten er vertsinstitusjonen eller en samarbeidspartner i senteret. Det vil si at underleverandøren kan ikke inngå i samme konsern som oppdragsgiveren.

3 Organisering og ansvar

3.1 Prosjektansvarlig (vertsinstitusjonen)

Vertsinstitusjonen skal legge til rette for samlokalisering av senteret og stille egnede lokaler til rådighet for dette så raskt som mulig, og senest innen ett år fra kontraktinngåelse.

Vertsinstitusjonen skal bidra med administrative tjenester til drift av senteret.

Vertsinstitusjonen skal etablere retningslinjer for vitenskapelig rettede sentre ved sin institusjon for å sikre at sentrene og virksomheten der er godt forankret i institusjonens ledelse.

For å sikre senterledelsen og de ansatte i senteret forutsigbarhet for perioden etter at Forskningsrådets støtte avsluttes, skal vertsinstitusjonen utarbeide planer for sin eventuelle støtte til senteret for de første 3 årene etter at Forskningsrådets senterstøtte avsluttes. Planen skal bl.a. inneholde en eventuell økning av antall faste stillinger på senterets forskningsområde og planer for videreføring av den beste forskningen. Planen skal utarbeides innen det inngås kontrakt for de 4 siste årene og kan inngå i en eventuell midtveisevaluering.

3.2 Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnerne i senteret er listet i kontrakten med Forskningsrådet. Eventuelle endringer i sammensetningen av samarbeidspartnere forutsetter Forskningsrådets forutgående skriftlige godkjenning.

I en eventuell midtveisevaluering kan det vurderes om endring av samarbeidspartnere har hatt konsekvenser for senterets mål og planer som beskrevet i prosjektbeskrivelsen.

3.3 Senterleder

Vertsinstitusjonen skal peke ut en senterleder som skal stå for den daglige ledelsen av senteret. Denne skal være samme person som i søknaden var angitt som senterleder.

Senterlederen har rollen som prosjektleder, med de ansvarsområder som fremgår av kontrakten (herunder Generelle vilkår) mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen. Det er en forutsetning at senterleder er ansatt i minst 80 % stilling ved vertsinstitusjonen i hele perioden han/hun er senterleder. Senterleder skal bruke minst 80 % av sin tid til å lede senteret og oppholde seg ved vertsinstitusjonen hoveddelen av tiden hvert år.

Forskningsrådet vil kun i særlige tilfeller godkjenne bytte av senterleder. Forskningsrådet skal informeres før senteret sender formell skriftlig søknad om skifte av senterleder. Den som foreslås som ny leder, må ha tilsvarende vitenskapelig nivå, kompetanse og erfaring med forskningsledelse som senterlederen som skal avløses. Forskningsrådet vil, ved behov, innhente en faglig vurdering av den nye lederen som foreslås. Hvis senteret ikke finner en ny senterleder som kan godkjennes, kan finansieringen til senteret termineres. Dersom skifte av senterleder er planlagt og beskrevet i søknaden, blir den andre senterlederen vurdert av fageksperter/komiteer under søknadsbehandlingen. I slike tilfeller godkjenner Forskningsrådet skiftet automatisk.

3.4 Forskningsledere

Forskningsrådet forventer at forskningslederne bruker minst 20 % av tiden sin på senterets forskningsaktiviteter, samt at de regelmessig oppholder seg ved vertsinstitusjonens senterlokaler, minimum 4 uker per år.

Forskningsrådet oppfordrer til å involvere yngre forskere og forskere fra det underrepresenterte kjønn som forskningsledere underveis i senterperioden.

Det er mulig å endre eller legge til forskningsledere i senteret. Slike endringer skal være godkjent av senterleder, senterstyret og Scientific Advisory Committee. Endringer i forskningsledergruppen skal beskrives til en eventuell midtveisevaluering. Særlig skal det gjøres rede for de faglige konsekvensene av at forskningsledere har sluttet.

3.5 Senterstyre

Dersom det er samarbeidspartnere i senteret, skal senteret ha et eget styre. Hvis personell fra flere fakulteter eller institutter ved samme institusjon arbeider ved senteret, anbefales det også at senteret har eget styre. Hvis senteret i hovedsak er konsentrert i ett institutt, fakultet eller annen enhet, vil det være opp til vertsinstitusjonen å avgjøre om senteret skal ha et eget styre eller ikke. Dersom senteret ikke har et eget styre, vil driften være underlagt vertsinstitusjonens ordinære styresystem.

- Styrets fremste oppgave er å bidra til at senteret fungerer optimalt for å oppnå målene om fremragende forskningsresultater innen senterets definerte forskningsområder.
- Styret bør ha minst én representant fra hver samarbeidspartner.
- Styret skal sikre at senterets beslutninger er forankret hos vertsinstitusjonen og samarbeidspartnerne.
- Styret skal sikre at samspillet mellom senter, vertsinstitusjonen og eventuelle samarbeidspartnere fungerer på en god måte.
- Styret skal informeres om senterets strategier og planlagte initiativer for å skaffe tilleggsfinansiering til prosjekter som støtter opp om senterets faglige mål.
- Det er opp til styret å bestemme om et nytt finansiert forskningsprosjekt støtter opp om senterets faglige mål, og dermed kan rapporteres som tilleggsfinansiering til Forskningsrådet.
- Styret skal godkjenne senterets regnskap og årsrapport.

3.6 Scientific Advisory Committee

Senteret skal ha en "Scientific Advisory Committee" (vitenskapelig komite). Denne skal delta i diskusjoner om senterets faglige strategi og faglige utfordringer gjennom hele prosjektperioden. Komiteen kan gi sentrene råd også i andre typer spørsmål. Forskningsrådet anbefaler å bruke internasjonale toppforskere i komiteen.

Komiteemedlemmene skal ikke være involvert i senterets forskning. Hvis de i løpet av senterperioden blir involvert i senterets forskning, skal de tre ut av komiteen.

Navn og kontaktinformasjon på medlemmene av den vitenskapelige komiteen fremgår av kontrakten mellom vertsinstusjonen og Forskningsrådet. Senterstyret kan endre sammensetningen av den vitenskapelige komiteen. Forskningsrådet skal varsles om endringen.

4 Bemanning og forskerutdanning

4.1 Lokalisering

Som hovedregel skal et senter bestå av samlokaliserte forskergrupper. Et senter kan ha samarbeidspartnere, men hovedtyngden av de ansatte skal arbeide ved vertsinstusjonen. Dersom en forskningsleder har sitt hovedarbeidssted utenfor senterets vertsinstusjon, forventes det at vedkommende oppholder seg fysisk ved senteret i en betydelig del av tiden (se punkt 3.4).

4.2 Internasjonal forskerutveksling

Sentrene skal legge til rette for at stipendiater og forskere ved senteret har forskningsopphold i fremragende forskningsgrupper i utlandet. Sentrene skal også legge til rette for at ledende utenlandske forskere blir ansatt i professor II-stillinger, eller har forskningsopphold i kortere eller lengre perioder ved senteret.

4.3 Kjønnbalanse

Hvis det er kjønns-ubalanse blant førsteamanuenser og professorer i senteret, skal senteret etablere tiltak for å utvikle og kvalifisere forskertalenter fra det underrepresenterte kjønn til seniorstillinger ved senteret. Senteret skal kontinuerlig vurdere muligheten for å ansette fremragende forskere av det underrepresenterte kjønn.

4.4 Stipendiater

Sentrene skal bidra til PhD-utdanning av høy kvalitet og skape et miljø som vil tiltrekke seg og utvikle forskningstalenter. Senteret skal bygge opp et godt faglig miljø på tvers av senterets faggrupper slik at stipendiater og yngre forskere får en bredere erfaringsbakgrunn enn de hadde fått ved å arbeide i en enkelt forskningsgruppe.

5 Kostnader og finansiering

5.1 Varighet, grunnfinansiering og tilleggsfinansiering

Tilsagn om finansiering gis for 6+4 år. I prosjektbeskrivelsen skal det planlegges for 10 år.

Videreføring den siste 4-årsperioden kommer an på utfallet av en eventuell midtveisevaluering. Hvis midtveisevalueringen har negativt utfall, vil finansieringen avsluttes etter 6 år. Hvis utfallet er positivt, videreføres senterets finansiering for siste 4-årsperiode. Dersom det ikke gjennomføres en midtveisevaluering vil senteret videreføres.

Ved videreføring etter 6 år skal det inngås endret kontrakt som er oppdatert for senterets siste 4-årsperiode. Denne kontrakten skal inneholde en oppdatert prosjektbeskrivelse og oppdatert finansierings- og kostnadsplan for prosjektperioden.

Forskningssrådet del av grunnfinansieringen for den første seksårsperioden kan utgjøre maksimalt 60 % av Forskningssrådet planlagte finansiering av senteret for hele 10-årsperioden.

Et senterets *grunnfinansiering* skal fremgå av finansieringsplanen i artikkel 6 i avtaledokumentet. Det planlagte nivået på senterets tilleggsfinansiering beskrives i søknaden og skal framgå av avtaledokumentets artikkel 8. Søknadens prosjektbeskrivelse beskriver den planlagte faglige aktiviteten i hele senteret, dvs. den aktiviteten som finansieres av senterets planlagte totalfinansiering.

Forholdet mellom planlagt og oppnådd tilleggsfinansiering vil inngå som en del av en eventuell midtveisevaluering og av sluttevalueringen av senteret.

5.2 Spesielt om finansiering av forskningsinfrastruktur

Forskningssrådet senterbevilgning kan ikke brukes til å dekke kostnader til etablering av ny forskningsinfrastruktur. Bevilgningen kan imidlertid dekke kostnader knyttet til bruk av infrastruktur, inkludert avskrivingskostnader på institusjoners egne investeringer i forskningsinfrastruktur, jf. Forskningssrådet generelle retningslinjer for dette.

6 Faglig og administrativ oppfølging

6.1 Rapportering til Forskningssrådet

Senteret skal hvert år sende framdriftsrapport for foregående år til Forskningssrådet. Fristen bestemmes av Forskningssrådet. I tillegg til Forskningssrådet standardrapport kreves ytterligere informasjon om senterets tilleggsfinansiering, personell og vitenskapelige høydepunkter.

Senteret skal hvert år sende Forskningssrådet en årsrapport for det foregående år med informasjon om senterets faglige virksomhet, ansatte og økonomi. Fristen bestemmes av Forskningssrådet. Det finnes ingen mal for årsrapporten; sentrene velger selv hvordan de vil utforme denne. Årsrapporten som sendes inn før midtveisevalueringen har noen krav om informasjon, spesifisert av Forskningssrådet.

Sentrene skal levere en sluttrapport som kan bli offentliggjort. Spørsmålene i sluttrapporten vil legge vekt på de viktigste vitenskapelige resultatene senteret har oppnådd. Sentrene skal også gi en redegjørelse for planene for videreføring av den beste forskningen i tiden etter prosjektperiodens slutt.

6.2 "Site-visits"

Forskningssrådet vil, i samråd med prosjektansvarlig, med hensiktsmessige mellomrom arrangere "site-visits" ved senteret. "Site-visits" er en kommunikasjonsarena mellom senterledelsen, vertsinstitusjonen, senterets samarbeidspartnere og Forskningssrådet. Senteret skal ved slike besøk presentere forskningen og organiseringen av senteret. Rapporteringen fra senteret skal også diskuteres.

Representanter for vertsinstitusjonen, senterledelsen og Forskningssrådet skal være til stede ved besøkene. Representanter for eventuelle samarbeidspartnere og representanter fra senterets styre bør delta. Forskningssrådet kan også invitere nasjonale eller utenlandske fageksperter til å delta og kommentere på senterets utvikling og planer.

6.3 Midtveiseevaluering

Forskningsrådet kan gjennomføre en midtveiseevaluering av senteret om lag 5 år etter oppstart av senteret. Forskningsrådet vil utarbeide et mandat for midtveiseevalueringen.

Midtveiseevalueringen vil ta utgangspunkt i de samme vurderingskriteriene som ble brukt ved søknadsbehandlingen. Hovedfokus vil derfor være senterets viktigste vitenskapelige resultater ("ground-breaking results") i senterperioden. Det vil også vurderes i hvilken grad senterets organisering og administrative forhold støtter opp om fremragende forskning og forskerutdanning ved senteret.

Dersom midtveiseevaluering gjennomføres, vil denne ligge til grunn når Forskningsrådet tar stilling til om senteret skal få bevilgning for de siste fire årene av prosjektperioden, eller om senteret skal avsluttes ved utløpet av de første seks årene.

6.4 Anerkjennelser ("Acknowledgements")

I alle vitenskapelige artikler skal forfatterne opplyse om at forskningen delvis er finansiert av Forskningsrådet. Senterleder har ansvaret for å følge opp dette for alle publikasjoner.

Følgende uttrykk skal inn i alle publikasjoner:

- *Engelsk: "Research Council of Norway" + "Centres of Excellence" + the project number.*
- *Norsk: "Norges forskningsråd" + "Sentre for fremragende forskning" + prosjektnummeret.*

Forslag til fulle setninger som kan brukes:

- *Engelsk: "This work was partially supported by the Research Council of Norway through its Centres of Excellence scheme, project number yyyyyy."*
- *Norsk: "Dette arbeidet er delvis finansiert av Norges Forskningsråd gjennom ordningen Sentre for fremragende forskning, prosjekt nummer yyyyyy."*